

KONKURRENCESTYRELSEN

**KONKURRENCESTYRELSEN
2007**

Oplag: 1.000

Konkurrencestyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

Tlf. 72 26 80 00
Fax. 33 32 61 44

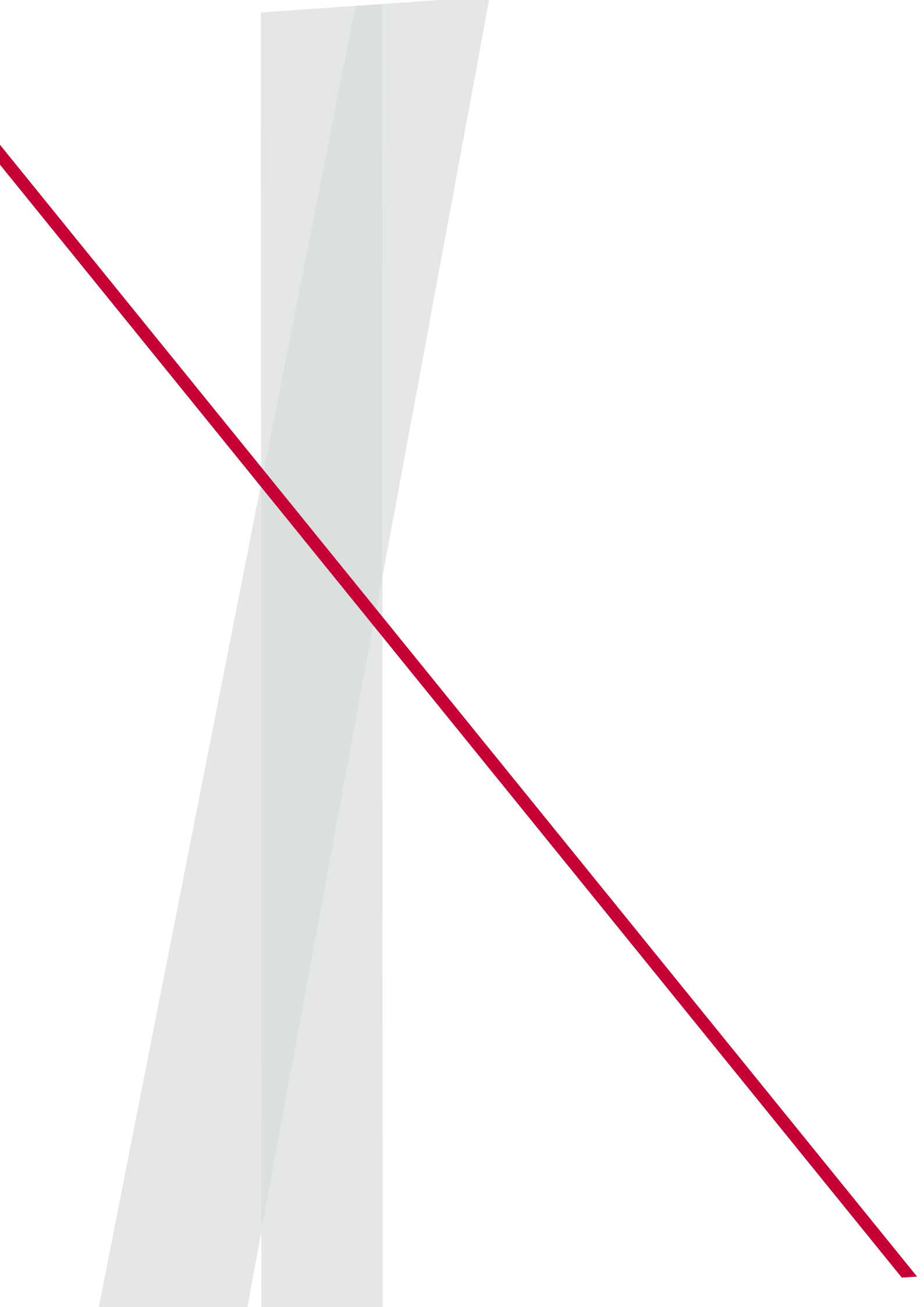
Email ks@ks.dk
www.ks.dk

Tryk version:
ISBN 978-87-7029-387-5
Online version:
ISBN 978-87-7029-379-2

Layout og grafisk produktion:
Communikanten.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE

5	FORORD
7	HVAD LAVER KONKURRENCESTYRELSEN?
8	Konkurrence
9	Energi
11	STØRRE SAGER I 2007
11	Konkurrence
11	Kapitalfonden CVC's overtagelse af Matas-kæden
12	Lokalbanksamarbejdet
13	Etablering af TV 2 Sport
13	Misbrug af dominerende stilling på markedet for magasinpost
14	Medierettigheder til dansk ligafodbold
15	Bøde til Hempel for ulovlig aftale med forhandlere
15	Bøde til Danske Kroer og Hoteller for at have fastsat fælles mindstepriser
15	Bøde til forhandlere af mobiltelefoner for ulovligt prissamarbejde
16	Østre Landsretsdom i Post Danmark-sag
17	Højesteretsdom i Lauritz Knudsen-asagen
18	Udbud af rengøringsopgaver i Silkeborg Kommune
19	Statsstøtte: Forebyggelsesfonden
19	Energi
19	Effektiviseringskrav til elnetselskaberne 2008
20	Overvågningsprogram for el og gas
21	Gennemgang af varmeregnskaber
23	ÆNDRING AF KONKURRENCELOVEN
24	Straflempelse i kartelsager – leniency
24	Nye regler om annonceringspligt
25	KONKURRENCEDEGØRELSE 2007
25	Konkurrenceintensiteten i Danmark
26	Tærskelværdier i fusionskontrollen
26	Konkurrence i postsektoren
27	Brancheforeningers informationsudveksling
28	Engrosmarkedet for naturgas
31	NY STRATEGI I KONKURRENCESTYRELSEN
33	PERSONALE OG ORGANISATION
33	Personale
34	Økonomi
35	KONKURRENCESTYRELSENS ARBEJDE I ORD OG TAL
35	Konkurrence
37	Energi
37	Ankenævnet på energiområdet
38	Brugertilfredshed
41	APPENDIKS
41	Om Konkurrencerådet
41	Om Energitilsynet

FORORD

2007 har været et spændende år for Konkurrencestyrelsen. Det har været et år præget af store ændringer, og samtidig er der opnået gode resultater.

Konkurrenceloven blev ændret i 2007. Lovændringen har givet Konkurrencestyrelsen nye redskaber til at fremme en effektiv konkurrence. Der er bl.a. indført et straflempelsesprogram for karteldeltagere, som samarbejder med myndighederne, og der er indført nye regler om annonceringspligt ved offentlige indkøb.

På konkurrenceområdet er Konkurrencestyrelsens hovedopgave at håndhæve konkurrenceloven. I 2007 er der grebet ind i en række sager for at fremme en effektiv konkurrence. Konkurrencestyrelsen har bl.a. bidraget til, at kapitelfonden CVC's overtagelse af Matas A/S er gennemført, så den ikke hæmmer konkurrencen betydeligt. Konkurrencestyrelsen har også grebet ind over for et ulovligt konkurrencebegrænsende samarbejde mellem en række lokale pengeinstitutter, og styrelsen har bidraget til at øge konkurrencen om rettigheder til at vise fodbold på tv. I 2007 blev der udstedt bøder i tre konkurrencesager.

På energiområdet har Konkurrencestyrelsen til opgave at føre tilsyn med de dele af energisektoren, som ikke er konkurrenceudsat. I 2007 har Sekretariatet for Energitilsynet bl.a. bidraget til at fastsætte effektiviseringskrav til elnetselskaberne. Kravene betyder, at stigningen i nettariffrerne i 2008 vil være mindre end den generelle prisudvikling til gavn for forbrugerne.

Konkurrencestyrelsen udarbejdede en ny faglig strategi for styrelsen i 2007. Et hovedformål med strategien er at bidrage til, at vi i de kommende år kan levere en ensartet, høj kvalitet i løsningen af vores opgaver. Som en del af strategien er der gennemført en større organisationsændring.

Jeg håber, at Konkurrencestyrelsen 2007 vil give den interesserede læser et let tilgængeligt overblik over opgaver og de resultater, som er nået i 2007.

God læselyst

Agnete Gersing

Konkurrencestyrelsens mission, vision og værdier

Mission

Konkurrencestyrelsens opgave er at fremme velstand og fornyelse gennem effektiv konkurrence og effektive, gennemsigtige markeder.

Vision

Konkurrencestyrelsens vision er, at forbrugerne har adgang til et bredt udbud af varer og tjenesteydelser til de lavest mulige priser i forhold til kvaliteten.

Værdier

Kvalitet

- Vi er grundige, saglige og professionelle.
- Vi opsøger og bruger ny viden.
- Vi sigter efter stadige forbedringer.
- Vi har internationalt udsyn.

Samarbejde

- Vi samarbejder for at opnå de bedste resultater.
- Vi viser respekt for hinanden og giver konstruktiv feed-back.
- Vi tager initiativ og afser tid til samarbejde.
- Vi deler vores viden.

Resultater

- Vi er fremsynede og handlekraftige.
- Vi leverer mærkbare og synlige resultater.
- Vi sætter ind, hvor virkningen er størst.
- Vi er målrettede.

Dialog

- Vi går i dialog med omverdenen.
- Vi er lydhøre.
- Vi er reflekterende og konstruktive.
- Vi kommunikerer klart og målrettet.

Arbejdsglæde

- Vi holder humøret højt.
- Vi anerkender den gode indsats – stor som lille.
- Vi hjælper og inspirerer hinanden.
- Vi brænder for det, vi gør.

HVAD LAVER KONKURRENCESTYRELSEN?

Konkurrencestyrelsens opgave er at fremme velstand og fornyelse gennem effektiv konkurrence og effektive, gennemslagskraftige markeder.

På konkurrenceområdet er hovedopgaven at håndhæve konkurrenceloven. Herudover arbejder Konkurrencestyrelsen med at mindske omfanget af konkurrencebegrænsende regulering, at fremme konkurrencen i den offentlige sektor og fremme konkurrencekulturen generelt. Konkurrencestyrelsen vejleder også andre offentlige myndigheder om EU's statsstøtteregler og håndhæver dele af betalingsmiddeloven, som regulerer brugen af betalingskort, fx Dankortet.

På energiområdet fører Konkurrencestyrelsen tilsyn med de dele af energisektoren, som ikke er konkurrenceudsat, herunder de selskaber, som driver el- og gasnettet og fjernvarmeselskaberne. Konkurrencestyrelsen fastsætter bl.a. såkaldte effektivitetskrav til elnetselskaberne, som skal sikre, at de leverer strøm til forbrugerne til den lavest mulige pris.

Konkurrencestyrelsen havde 147 medarbejdere ved udgangen af 2007. På konkurrenceområdet beskæftigede 69 personer sig med håndhævelse af konkurrenceloven, og 15 personer beskæftigede sig med at fremme konkurrencen i den offentlige sektor, statsstøtte og betalingsmiddeloven. På energiområdet var der 39 medarbejdere beskæftiget. De resterende 24 medarbejdere beskæftigede sig med generel ledelse og administration.

KONKURRENCE

Konkurrencestyrelsens hovedopgave på konkurrenceområdet er at håndhæve konkurrenceloven.

Konkret sker det ved at opspore ulovlig adfærd, som skader konkurrencen og gribe ind. Ulovlig adfærd er bl.a. kartelaftaler mellem to eller flere virksomheder om at udveksle konkurrencefølsomme oplysninger om priser mv. med det formål at begrænse konkurrencen.

Et af de midler, som Konkurrencestyrelsen bruger for at opdage ulovligheder, er at foretage uanmeldte kontrolbesøg – de såkaldte »dawn raids«. Et dawn raid kan fx være baseret på et konkret tip eller på analyser, der giver en formodning om, at der kan foregå noget ulovligt.

Hvis konkurrenceloven er overtrådt, kan Konkurrencestyrelsen påbyde virksomhederne at ophæve aftaler, ændre priser mv. Større og mere principielle sager behandles i *Konkurrencerådet*, som Konkurrencestyrelsen er sekretariat for, jf. appendiks.

Kort om konkurrenceloven

Konkurrenceloven forbyder virksomheder at indgå aftaler som har til formål eller til følge at begrænse konkurrencen, og at misbruge en dominerende stilling på et marked i konkurrencen med andre virksomheder. Adfærden skal have en mærkbar virkning på konkurrencen. Loven gælder både privat og offentlig erhvervsvirksomhed.

Loven har regler om fusionskontrol. Fusioner mellem virksomheder med en omsætning over visse grænseværdier skal godkendes før de kan gennemføres.

Loven giver mulighed for at gribe ind over for konkurrenceforvridende offentlig støtte.

Hvis der er tale om overtrædelser, som vurderes ud fra en strafretlig synsvinkel, bliver virksomhederne meldt til *Statsanklageren for Særlig Økonomisk Kriminalitet (SØK)*, og de kan straffes med bøder. Der kan fx gives bøder i sager om kartelaftaler, hvor virksomhederne har udvekslet konkurrencefølsomme oplysninger.

Konkurrencestyrelsen offentliggør Konkurrencerådets afgørelser på sin hjemmeside og de kendelser og domme, der bliver afsagt af *Konkurrenceankenævnet* og af domstolene.

Behandlingen af en konkurrencesag er beskrevet i boks 1.

Konkurrencestyrelsen arbejder for at mindske omfanget af konkurrencebegrænsende regulering. Konkurrencestyrelsen har bl.a. mulighed for at kontakte den ansvarlige minister for lovgivning, som begrænser konkurrencen, og stille forslag om ændringer. Ministeren har derefter 4 måneder til at svare på Konkurrencestyrelsens henvendelse.

En vigtig del af arbejdet med at mindske omfanget af konkurrencebegrænsende regulering sker også gennem analyser i fx den årlige konkurrenceredegørelse, og ved at styrelsen deltager i udvalg og arbejdsgrupper sammen med andre ministerier.

Konkurrencestyrelsen arbejder for at fremme konkurrencen i den offentlige sektor. Kommuner og andre offentlige myndigheder kan få vejledning om EU's udbudsregler og de nye regler om annonceringspligt. Konkurrencestyrelsen kan ikke træffe afgørelser i udbudssager, men styrelsen kan henstille til udbyderen, at der rettes op på eventuelle fejl, der måtte være begået i udbudsprocessen. Styrelsen har mulighed for at indbringe klagen for *Klagenævnet for Udbud*, som kan træffe afgørelse i udbudssager. Klagenævnet har mulighed for at tilkende erstatning, hvis tilbudsgiver har lidt tab på grund af overtrædelser af udbudsreglerne.

Konkurrencestyrelsen håndhæver reglerne om frit valg af privat serviceleverandør, bl.a. ved løbende at undersøge om kommunerne fastsætter deres afregningspriser til de private leverandører for lavt. Styrelsen rådgiver også andre ministerier og styrelser om EU's statsstøtteregler. Endelig håndhæver Konkurrencestyrelsen betalingsmiddeloven. Loven regulerer blandt andet gebyrer ved brug af Dankort og andre kreditkort.

Boks 1. Behandling af en konkurrencesag

En vigtig del af Konkurrencestyrelsens arbejde på konkurrenceområdet er at oplyse virksomheder, borgere, beslutningstagere og andre om sit arbejde på konkurrenceområdet. Oplysning skal bidrage til at fremme en effektiv konkurrence bl.a. ved at påvirke virksomheder til at afholde sig fra at overtræde konkurrenceloven. Et vigtigt redskab i den forbindelse er de årlige konkurrenceredegørelser, som bl.a. behandler aktuelle konkurrenceemner.

ENERGI

Konkurrencestyrelsen er sekretariat for *Energitilsynet* og fører tilsyn med den del af energisektoren, som ikke er konkurrenceudsat. Det drejer sig om de selskaber, som driver el- og gasnettet og fjernvarmeselskaberne. Hertil kommer at Energitilsynet kontrollerer elpriserne fra de såkaldte forsyningspligtige elselskaber. Det er selskaber, som har en lov-mæssig pligt til at levere strøm og naturgas til de private forbrugere og mindre virksomheder, som ikke køber strøm og naturgas på det frie marked.

En af opgaverne på energiområdet er at fastsætte effektiviseringskrav til elnetselskaberne. Målet med kravene er at sikre, at forbrugerne får leveret strøm til den lavest mulige pris.

Konkurrencestyrelsens sekretariat for Energitilsynet overvåger også, at netselskaber, som er en del af en koncern, ikke udnytter oplysninger fra et marked, hvor de har monopol, til at skaffe sig en fordel på markeder, hvor de konkurrerer med andre selskaber.

På fjernvarmeområdet overvåger sekretariatet bl.a. selskaberne for at sikre, at de overholder kravene i lovgivning og netop opkræver de beløb hos forbrugerne, som svarer til forsyningsudgifterne.

Tilsynets kompetence til at behandle sager på energiområdet er fastlagt i de tre energiforsyningslove – elforsyningsloven, naturgasforsyningsloven og varmeforsyningsloven – og i loven om Energinet.dk.

Behandlingen af en energisag er beskrevet i boks 2.

Konkurrencestyrelsen leverer sekretariatsbistand til *Ankenævnet på Energiområdet* (ANE). Ankenævnet er et privat brancheklagenævn, som er oprettet af energibranchen (Dansk Energi, DONG, HNG/NGMN, Naturgas Fyn, Dansk Fjernvarme) og Forbrugerrådet. Rådet behandler klager fra forbrugere om køb og levering af energi. I sine afgørelser kan nævnet pålægge energiselskaber fx at tilbagebetale beløb, som i en konkret forbrugsag er opkrævet for meget hos forbrugeren.

Boks 2. Behandling af en energisag

STØRRE SAGER I 2007

Der er i 2007 truffet afgørelse i en lang række sager inden for de områder, som Konkurrencestyrelsen beskæftiger sig med. Alt i alt er der afsluttet mere end 1.400 sager.

På konkurrenceområdet er der truffet afgørelse i 250 sager, heraf er 10 truffet af Konkurrencerådet. 8 sager blev oversendt til Statsanklageren for Særlig Økonomisk Kriminalitet i 2007 og primo 2008. I 2007 blev der givet bøder i 3 sager.

På energiområdet blev 962 sager afsluttet, heraf traf Energitilsynet afgørelse i 23 sager. På udbudsområdet blev der behandlet 124 sager, mens Konkurrencestyrelsens Statsstøttesekretariat har behandlet 75 sager om statsstøtte.

Her er beskrevet en række større sager, som er afgjort i 2007. På Konkurrencestyrelsens hjemmeside kan man læse mere om disse og andre sager, som er afgjort i 2007.

KONKURRENCE

Kapitalfonden CVC's overtagelse af Matas-kæden

Konkurrencerådet godkendte i januar 2007 kapitalfonden CVC's køb af Matas A/S og en række Matas-butikker.

Konkurrencestyrelsens undersøgelser i sagen viste, at fusionen kunne skade konkurrencen på markedet for luksuskosmetik, hvor Matas har en stor markedsandel. Ved fusionen omdannes den frivillige kæde af Matas-butikker til en centralt styret kapitalkæde. Priser, sortiment og leverandør bliver efter fusionen fastsat centralt, og det kunne føre til højere priser på luksuskosmetik.

Konkurrencerådets godkendelse skete derfor på betingelse af, at parterne afgav en række tilsagn, som sikrer, at fusionen ikke hæmmer konkurrencen betydeligt. Tilsagnene betyder bl.a.:

- At det nye Matas ikke må indgå eksklusivaftaler med leverandører af luksuskosmetik, der allerede forhandles på det danske marked.
- At det nye Matas ikke må hindre konkurrenters adgang til lejemål gennem eksklusivaftaler med udlejere af lejemål, fx i butikcentre.
- At de uafhængige Matas-butikker i kæden frit kan indgå aftaler med andre leverandører eller med konkurrenter om oprettelse af en ny kæde.

Fusionen skulle på grund af CVC's størrelse anmeldes til Europa-Kommissionen. Da fusionen primært påvirkede det danske marked, blev den givet videre til Konkurrencestyrelsen til behandling.

Lokalbanksamarbejdet

Konkurrencerådet afgjorde i marts 2007, at syv lokalbanker (Møns Bank, Lokalbanken i Nordsjælland, Skælskør Bank, Lollands Bank, Vordingborg Bank, Totalbanken og DiBa Bank) på Sjælland og Fyn havde overtrådt forbuddet i konkurrenceloven mod konkurrencebegrænsende aftaler. Rådet påbød derfor lokalbankerne at ophæve den ulovlige aftale.

Konkurrencestyrelsen havde i 2006 indledt en undersøgelse af bankernes samarbejde efter et tip fra en journalist. Undersøgelserne viste, at bankerne havde aftalt ikke at oprette filialer i hinandens hovedbyer, ikke at opsøge hinandens kunder, og at de havde udvekslet detaljerede konkurrencefølsomme oplysninger om fx deres pris- og gebyrpolitik. Det var bl.a. dokumenteret i en betydelig mailkorrespondance mellem de involverede banker.

De syv lokalbanker valgte efterfølgende at anke Konkurrencerådets afgørelse til Konkurrenceankenævnet. Ankenævnet tiltrådte i oktober 2007 rådets afgørelse om, at samarbejdet mellem bankerne var ulovligt. Ankenævnet lagde vægt på, at aftalerne mellem pengeinstitutterne må anses at have konkurrencebegrænsning som formål, og at aftalerne var i stand til at påvirke konkurrencen på markedet mærkbart.

Sagen blev efter Konkurrenceankenævnets afgørelse oversendt til Statsanklageren for Særlig Økonomisk Kriminalitet med anmodning om tiltalerejsning. Bankerne har accepteret at betale en bøde på i alt 4 mio. kr. for deres ulovlige samarbejde.

Etablering af TV 2 Sport

Konkurrencerådet godkendte i april 2007, at tv-selskabet, TV 2 Sport, blev dannet. TV 2 Sport er et joint venture mellem TV 2 Danmark A/S og Modern Times Group A/S (MTG) og skal drive en eller flere sportskanaler.

De to selskaber bag TV 2 Sport er begge store på tv-markedet for sport i Danmark. Dannelsen af den nye kanal kunne hæmme konkurrencen om fx køb af tv-rettigheder til sport og salg af reklamer betydeligt. Konkurrencerådets godkendelse skete derfor på betingelse af en række tilsagn, som paterne havde afgivet. Tilsagnene betyder bl.a.:

- At bestyrelsen og direktionen for TV 2 Sport skal være uafhængig af moderselskaberne bortset fra en kort opstartperiode.
- At bestyrelsen og direktionen selv skal stå for bl.a. at købe tv-rettigheder og salg af tv-reklamer.
- At moderselskaberne kun må modtage nærmere afgrænsede oplysninger fra TV 2 Sport, som er nødvendige for, at de kan varetage deres ejerinteresser.
- At moderselskaberne og TV 2 Sport ikke må kræve af forbrugere, distributører eller annoncører, at de også køber ydelser fra moderselskaberne i forbindelse med køb hos TV 2 Sport.

Misbrug af dominerende stilling på markedet for magasinpost

Konkurrencerådet afgjorde i august 2007, at Post Danmark havde overtrådt konkurrenceloven ved at misbruge sin dominerende stilling på markedet for magasinpost – det vil sige omdeling af uge- og månedsblade, foreningsblade m.v. Konkurrencerådet påbød samtidig Post Danmark senest den 1. januar 2008 at indrette sit pris- og rabatsystem, så det ikke er i strid med konkurrenceloven.

Post Danmark indtager med en høj markedsandel og en daglig, landsdækkende omdeling en dominerende position på markedet for magasinpost. Post Danmarks pris- og rabatsystem for omdeling af magasinpost gjorde det dyrt for Post Danmarks kunder at lægge omdeling af dele af omdelingen over til andre distributører, men billigt at samle omdeling hos Post Danmark. Under behandlingen af sagen kunne Post Danmark ikke i tilstrækkelig grad dokumentere, at rabatterne og prisnedslagene kunne omkostningsbegrundes. Misbruget bestod også i, at Post Danmark gennem individuelle priser og rabatter forskelsbehandlede kunder, der var i indbyrdes konkurrence med hinanden.

Som konsekvens har Post Danmark med virkning fra 1. januar 2008 offentliggjort nye priser og rabatter for magasinpost. De indskrænker prisspændene betydeligt for de kunder, der spreder deres omdeling hos flere. Det er derfor blevet nemmere at anvende andre distributører end Post Danmark, og det vil gøre det nemmere for eksisterende og nye konkurrenter at få adgang til markedet for magasinpost.

Medierettigheder til dansk ligafodbold

Konkurrencerådet behandlede i oktober 2007 fordelingen af medierettigheder til dansk ligafodbold. Det førte til, at DBU/Divisionsforeningen gav tilsagn om at bringe medierettighederne til ligafodbold i åbent udbud. I udbuddet skal tv-rettighederne opdeles i en række kategorier og pakker, som kan udbydes særskilt. Tv-rettighederne må ikke overdrages for mere end tre år ad gangen, og ingen køber kan erhverve alle rettigheder til superligaen.

Sagen startede, fordi Modern Times Group A/S (MTG) og DBU/Divisionsforeningen i december 2006 havde erklæret, at de ville indgå en ny aftale om tv-transmission af fodbold frem til 2013. Med en ny aftale ville tv-rettighederne til dansk ligafodbold tilhøre MTG i yderligere 6 år mere, og der ville så være gået 15 år uden, at rettighederne havde været i et åbent udbud.

På den baggrund valgte Konkurrencestyrelsen at kontakte superligaklubberne og DBU/Divisionsforeningen for at drøfte tv-markedet for fodbold. Samtalerne førte til, at DBU/Divisionsforeningen tilbød at bringe deres medierettigheder i udbud inden for nogle rammer, som kunne skabe større konkurrence på tv-markedet for sport.

Medierettighederne til dansk ligafodbold har i efteråret 2007 været i udbud i overensstemmelse med de retningslinjer, som Konkurrencerådet fastlagde i sin afgørelse. Udbuddet har ført til en aftale om medierettighederne for dansk fodbold, som betyder, at dansk fodbold vil blive eksponeret bredere end nogensinde før. Fra 2009 og de næste fire år vil seks forskellige tv-kanaler transmittere dansk fodbold.

Aftalen vil indbringe dansk fodbold mere end 1 mia. kr. Klubberne kan samtidig forvente en større indtjening fra sponsoraftaler og annoncører som følge af den større medieeksponering.

Bøde til Hempel for ulovlig aftale med forhandlere

Virksomheden Hempel A/S accepterede i februar 2007 at betale en bøde for at have indgået aftaler med sine forhandlere om faste vejledende videresalgspriser. Aftalerne betød, at videresalgspriserne i realiteten blev bindende for forhandlerne med det resultat, at konkurrencen blev mærkbart begrænset.

Konkurrencestyrelsen havde i september 2006 gennemført et kontrolbesøg hos Hempel A/S, der producerer maling, lak m.v. til skibe. Ved kontrolbesøget blev der fundet dokumenter som underbyggede Konkurrencestyrelsens formodning om, at der var indgået ulovlige aftaler om bindende videresalgspriser. Blandt andet var det indskrevet som et vilkår i aftalerne med grossisterne, at de skulle sikre, at de vejledende priser blev overholdt i detailledet.

Hempel fremsendte ret hurtigt efter kontrolbesøget en redegørelse, hvor virksomheden erkendte at have handlet i strid med konkurrenceloven. Konkurrencestyrelsen sendte derfor sagen til Statsadvokaten for særlig Økonomisk Kriminalitet (SØK). SØK præsenterede Hempel A/S for et bødeforlæg på 2 mio. kr., som virksomheden har betalt uden, at sagen har været for retten.

Bøde til Danske Kroer og Hoteller for at have fastsat fælles mindstepriser

Byretten kendte i oktober 2007 foreningen Danske Kroer og Hoteller skyldig i en alvorlig overtrædelse af konkurrenceloven. Danske Kroer og Hoteller blev idømt en bøde på 400.000 kr. Samtidig blev også direktøren og bestyrelsesformanden kendt skyldig og idømt en bøde på 10.000 kr. hver.

Konkurrencerådet afgjorde i 2005, at Danske Kroer og Hoteller havde overtrådt konkurrenceloven ved at operere med fælles mindstepriser. Foreningen havde i sine vedtægter forbudt sine medlemmer at skilte eller annoncere med værelsespriser, som var under de mindstepriser, som foreningen havde fastlagt. Overtrædelse af vedtægterne kunne straffes med bod eller eksklusion af foreningen. Ved at operere med fælles mindstepriser havde Danske Kroer og Hoteller hæmmet konkurrencen mærkbart.

Konkurrencestyrelsen valgte efter Rådets afgørelse at oversende sagen til Statsadvokaten for særlig Økonomisk Kriminalitet, som har ført sagen.

Danske Kroer og Hoteller har ikke anket Byrettens afgørelse.

Bøde til forhandlere af mobiltelefoner for ulovligt prissamarbejde

En forhandler af mobiltelefoner blev i november 2007 af Byretten kendt skyldig i at have indgået ulovlige aftaler om fragt- og salgspriser ved salg af mobiltelefoner. Firmaet Telemobilia ApS blev idømt en bøde på 125.000 kr., og direktøren for firmaet blev idømt en personlig bøde på 10.000 kr. for de ulovlige aftaler.

Direktørerne i de to andre firmaer i samarbejdet, Jokerprice og Aircom Erhverv, havde før byrettens dom erklæret sig skyldige i overtrædelse af konkurrenceloven og accepteret bøder for overtrædelsen. Jokerprice fik en bøde på 125.000 kr., mens direktørerne hver fik en personlig bøde på 25.000 kr. Firmaet Aircom Erhverv er ophørt.

Sagen startede i 2006, hvor Konkurrencestyrelsen blev opmærksom på samarbejdet og lavede et kontrolbesøg hos virksomhederne. Dokumenterne fra kontrolbesøget underbyggede formodningen om et ulovligt prissamarbejde, som hæmmede konkurrencen. Konkurrencestyrelsen valgte derfor at anmelde forhandlerne til Statsadvokaten for særlig Økonomisk Kriminalitet.

Østre Landsretsdom i Post Danmark-sag

Østre Landsret afgjorde i december 2007, at Post Danmark havde misbrugt sin dominerende stilling på markedet for distribution af adresseløse forsendelser.

Landsretten udtalte bl.a., at: »Post Danmark misbrugte sin dominerende stilling på markedet for distribution af adresseløse forsendelser i Danmark ved i 2003 og i 2004 at anvende forskellige priser over for selskabets egne kunder og konkurrenten Forbruger-Kontakts tidligere kunder uden at kunne omkostningsmæssigt begrunde disse forskelle«. For Post Danmark havde prispolitikken to fordele. For det første skadede politikken Forbruger-Kontakt, der risikerede at miste en så stor del af sin omsætning, at selskabet ikke kunne opretholde sit landsdækkende distributionsnet. For det andet kunne Post Danmark fortsætte med at opkræve højere priser af sine tidligere kunder.

Konkurrencerådet traf afgørelse i sagen i 2004. Rådet påbød Post Danmark at ændre selskabets priser og rabatter, så de ikke udgjorde et misbrug af selskabets dominerende stilling.

Post Danmark valgte at anke sagen til Konkurrenceankenævnet. Samtidig gav selskabet tilsagn om at indrette sine priser og rabatter, så de ikke hæmmede konkurrencen. Disse tilsagn gjorde Konkurrencerådet bindende i januar 2005.

Konkurrenceankenævnet stadfæstede Konkurrencerådets afgørelse. Post Danmark indbragte herefter sagen for Østre Landsret, der stadfæstede, at Post Danmark havde misbrugt sin dominerende stilling. Post Danmark A/S har indbragt Østre Landsrets dom for Højesteret.

Højesteretsdom i Lauritz Knudsen-sagen

Højesteret stadfæstede i januar 2008, at Schneider Electric Denmark A/S (tidligere Lauritz Knudsen) havde misbrugt sit rabatsystem for grossister til at understøtte sin dominerende stilling på markedet for stikkontakter, afbrydere m.v. for fast installation i Danmark.

Sagen startede i 2000, hvor Konkurrencerådet påbød Lauritz Knudsen at ophæve sit rabatsystemet for grossister. Rabatsystemet var indrettet, så selskabets grossister kunne få store rabatter, hvis de forudbestilte varer og samtidig bandt sig til store mindsteindkøb og til at føre fuldt sortiment. Systemet bidrog til at fastholde Lauritz Knudsens dominerende stilling på markedet, fordi det gjorde det vanskeligt for konkurrenter at sælge deres varer gennem Lauritz Knudsens grossister. Konkurrencerådet mente samtidig ikke, at selskabet havde dokumenteret, at de store forskelle i rabatter over for selskabets kunder kunne begrundes omkostningsmæssigt.

Lauritz Knudsen ankede afgørelsen til Konkurrenceankenævnet. Konkurrenceankenævnet stadfæstede Konkurrencerådets afgørelse. Sagen blev derefter indbragt til Østre Landsret, som efterfølgende frifandt Konkurrencerådet. Herefter blev sagen indbragt til Højesteret, der stadfæstede, at Lauritz Knudsens rabatsystem var ulovligt.

Udbud af rengøringsopgaver i Silkeborg Kommune

Klagenævnet for Udbud afgjorde i april 2007, at Silkeborg Kommunes annullering af et udbud af rengøringsopgaver i 2005 var en overtrædelse af udbudsreglerne.

Konkurrencestyrelsen havde indbragt sagen for Klagenævnet for Udbud, fordi det var vurderingen, at annulleringen af udbuddet var en væsentlig overtrædelse af udbudsreglerne. Sagen startede med, at Silkeborg Kommune sendte en række rengøringsopgaver, som kommunen hidtil havde løst selv, i udbud. Kommunen havde i udbudsbetingelserne stillet en række detaljerede krav til miljø- og arbejdsmiljøregler, ligesom det fremgik, at tilbudsgiver skulle overtage de eksisterende medarbejdere.

Ved behandling af de indkomne tilbud, indstillede kommunens embedsmænd, at byrådet valgte den tilbudsgiver, som havde fremsendt det mest fordelagtige tilbud på opgaven. Silkeborg Kommunes kontrolbud var det økonomisk næstmindst fordelagtige tilbud.

Kort tid efter besluttede Silkeborg Byråd imidlertid at se bort fra indstillingen og annullere udbuddet. Det blev begrundet med, at forskellen mellem kommunens eget tidsforbrug og tilbudsgivers tidsforbrug var så stort, at kommunen mente, at den ikke realistisk kunne få opfyldt sine krav til arbejdsmiljø og kvalitet. I stedet besluttede kommunen at effektivisere den interne rengøring og lade den løse opgaverne.

Klagenævnet for Udbud fastslog, at kommunens begrundelse for at annullere udbuddet var i strid med ligebehandlingsprincippet i udbudsreglerne. Ved at basere sin afgørelse på formodninger og subjektive forventninger om, at tilbudsgiver ikke kunne opfylde kravene i udbudsbetingelserne, havde kommunen ikke behandlet tilbudsgiverne lige.

Silkeborg Kommune har efterfølgende indbragt afgørelsen for domstolene.

Statsstøtte: Forebyggelsesfonden

Konkurrencestyrelsens statsstøttesekretariat bistod i 2007 Beskæftigelsesministeriet i en sag om godkendelse af den nyoprettede Forebyggelsesfond i Europa-Kommissionen.

Forebyggelsesfonden blev oprettet i 2007 og har til formål at støtte innovative projekter, der forbedrer sundhed og sikkerhed på arbejdspladserne, og som forebygger nedslidende rutiner og arbejdsgange.

Konkurrencestyrelsen leverede rådgivning til Beskæftigelsesministeriet om statsstøttere reglerne og bistod med forberedelsen af sagen, før den skulle godkendes i Kommissionen. Det var Konkurrencestyrelsens vurdering, at fonden ikke ville være i strid med EU's statsstøttere regler og derfor bude godkendes.

Kommissionen godkendte i juni 2007 Forebyggelsesfonden. Kommissionen lagde vægt på, at den støtte, som ydes under ordningen enten ikke direkte kommer virksomhederne til gode eller også går til forsknings-, udviklings- eller innovationsaktiviteter, som det er tilladt at yde støtte til.

ENERGI

Effektiviseringskrav til elnetselskaberne 2008

Energitilsynet fastsatte i september krav til, hvor meget 113 elnetselskaber skal effektivisere driften i 2008. Kravene skal sikre, at forbrugerne får strøm til den lavest mulige pris. Det betyder, at stigningen i nettariffrerne i 2008 vil være mindre end den generelle prisudvikling i 94 selskaber til gavn for forbrugerne.

Elnetselskaberne har ansvar for drift, vedligeholdelse og udbygning af elnettet, og de sørger for, at strømmen bliver transporteret frem til den enkelte forbruger.

Kravene til effektivisering er fastsat ved hjælp af en sammenligning af selskabernes økonomiske effektivitet. I sammenligningen er der taget højde for, at selskaberne fx har forskellig størrelse ledningsnet.

Selskaberne er blevet inddelt i fem grupper med forskellige effektivitetskrav. I den bedste gruppe er selskaberne ikke tildelt effektivitetskrav, mens der i de andre grupper er tildelt krav på mellem 1 og 4 procent. Kravene gælder i store træk selskabernes driftsomkostninger. Der er dog stillet lidt mindre krav til de regionale elnetselskaber, da de ikke kan effektivisere lige så meget som de andre selskaber.

Fra 1. januar 2008 skal selskaberne nedsætte deres priser svarende til effektiviseringskravet. Kravene for 2008 udgør samlet set en reduktion af selskabernes indtægter på ca. 45 mio. kr. Det svarer til en gennemsnitlig reduktion i selskabernes priser på 0,7 pct.

Overvågningsprogram for el og gas

Elnet- og naturgasnetselskaber er ofte en del af samme koncern. Det skaber risiko for, at selskaberne fx udnytter oplysninger fra et marked, hvor de har monopol, til at skaffe sig en fordel på markeder, hvor de konkurrerer med andre selskaber.

Energitilsynet skal derfor overvåge, at netselskaberne udarbejder et såkaldt overvågningsprogram. Sigtet med overvågningsprogrammet er at undgå, at netselskaber, som er koncernforbundne med fx elselskaber, opfører sig diskriminerende eller konkurrenceforvridende.

I 2007 udsendte Energitilsynet en række krav til, hvordan selskaberne skal indrette deres overvågningsprogrammer. Det er fx et krav, at det skal stå i selskabernes årsberetninger, hvordan de håndterer den it-mæssige afskæring af forretningsfølsomme oplysninger mellem forskellige dele af koncernen.

Energitilsynets sekretariat har holdt en række møder med Dansk Energi om de nye krav for at drøfte, hvordan de bedst kan vejlede deres medlemmer. Dansk Energi er interesseorganisation for energiselskaberne i Danmark.

Sekretariatet har også besøgt en række selskaber, hvor overvågningsprogrammet er blevet drøftet. Besøgene har vist, at det er et stort arbejde for netselskaberne at etablere og implementere interne overvågningsprogrammer, men har også vist, at selskaberne er kommet langt med at få løst opgaven.

Erfaringerne med etablering af overvågningsprogrammerne viser, at det er vanskeligt at etablere interne overvågningsprogrammer, der sikrer en fuld og effektiv adskillelse af selskabernes handels- og netaktiviteter.

Gennemgang af varmeregnskaber

Energitilsynet har i de senere år skærpet sin overvågning af fjernvarmeforsyningerne for at sikre, at de overholder kravene i lovgivningen og fx ikke opbygger opsparingsreserver i modstrid med lovgivningen.

I 2007 har Energitilsynet lavet en overordnet gennemgang af samtlige 451 fjernvarmeverkers regnskaber og budgetter. Kun 14 værkers regnskaber og budgetter er fundet fejlfri, mens der er forskellige fejl og mangler i resten. Det er endnu for tidlig at sige noget om konsekvenserne af de fundne fejl og mangler. Det kræver flere oplysninger og en grundig analyse af det enkelte budget og regnskab.

Gennemgangen viste også, at en del værker ikke indsender de anmeldelser, de er forpligtiget til. 247 varmforsyningsvirksomheder blev undervejs i undersøgelsen rykket for manglende anmeldelse. På den baggrund vil klima- og energiministeren fremsætte et lovforslag, som giver Energitilsynet mulighed for at sanktionere manglende overholdelse af et påbud om indberetning af oplysninger.

På baggrund af den overordnede gennemgang har Energitilsynet besluttet at undersøge alle 437 fjernvarmeværker i Danmark. Undersøgelsen vil starte i 2008 i den region, hvor der er flest værker. Samtidig vil Energitilsynet i samarbejde med brancheforeningen Dansk Fjernvarme øge informationsindsatsen over for værkerne.

ÆNDRING AF KONKURRENCELOVEN

Folketinget vedtog den 10. maj 2007 en ændring af konkurrenceloven, retsplejeloven, lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren (tilbudsloven) og Lov om Klagenævn for Udbud. Ændringerne har til formål at styrke konkurrencen i både den private og i den offentlige sektor. Lovændringerne trådte i kraft den 1. juli 2007.

Ændringerne på det *private område* betyder:

- At der indføres et straflempelsesprogram i kartelsager.
- At der åbnes mulighed for at bede personer om at tømme private lommer, tasker og lign. under kontrolbesøg på virksomheder.
- At der åbnes mulighed for at foretage en fuld kopiering (»spejling«) af computere m.v. under kontrolbesøg.
- At Konkurrencestyrelsen får mulighed for at udstede administrative bødeforelæg i sager, hvor der foreligger en tilståelse, og hvor der er fast praksis for straffen.
- At Konkurrencestyrelsen får mulighed for at rejse og føre sag ved domstolene i tilståelsessager, hvor Statsanklageren for Særlig Økonomisk Kriminalitet er enig i proceduren.
- At Konkurrencerådets medlemmers uafhængighed præciseres.

Ændringerne på det *offentlige område* betyder:

- At der indføres annonceringspligt for alle offentlige indkøb over 500.000 kr., som ikke er omfattet af EU's udbudsregler.
- At der gives bedre mulighed for at give en klage til Klagenævnet for Udbud opsættende virkning.
- At Konkurrencerådet gives styrket kompetence til at kontrollere afregningspriser ved fritvalgsordninger og øgede sanktionsmuligheder.
- At Konkurrencestyrelsen får klar kompetence til at indhente oplysninger om indgåelse af kontrakter.

Her beskrives nærmere det nye straflempelsesprogram og kravene om annonceringspligt.

Straflempelse i kartelsager – leniency

Med ændringen i konkurrenceloven er der indført et straflempelsesprogram i dansk lovgivning. Det giver personer og virksomheder, som har deltaget i et kartel, mulighed for at undgå eller opnå en lavere straf, hvis de samarbejder med Konkurrencestyrelsen eller Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet.

Der er mulighed for helt at blive fritaget for bøde, hvis en virksomhed eller person er den første, som henvender sig til myndighederne med oplysninger om kartellet. Det kræver dog, at oplysningerne fører til, at myndighederne gennemfører kontrolundersøgelser eller ransagninger i de virksomheder, der deltog i kartellet, eller kan indgive politianmeldelse mod dem. Hvis der allerede har været gennemført kontrolundersøgelser eller ransagninger af kartellet, er der også mulighed for at slippe helt for bødestraf. Det kræver, at ansøgeren leverer oplysninger, der fører til, at myndighederne kan fastslå at konkurrenceloven er overtrådt.

For virksomheder eller personer, som henvender sig efter den første ansøger, er der mulighed for at få nedsat bødestrafen. Det kræver, at oplysningerne har en betydelig merværdi for myndighederne.

I alle tilfælde er det et krav, at virksomhederne eller personerne samarbejder loyalt med myndighederne om opklaring af kartellet, ikke har tvunget andre til at deltage i kartellet og ophører med deltagelse i kartellet senest, når ansøgningen om straflempelse indsendes.

Der kan læses mere om straflempelse, og hvordan man ansøger om straflempelse på Konkurrencestyrelsens hjemmeside.

Nye regler om annonceringspligt

Fra den 1. juli 2007 er der indført annonceringspligt for stat, regioner og kommuner, når de køber varer eller tjenesteydelser til en værdi på mere end 500.000 kr. eksklusiv moms. Pligten omfatter alle indkøb, som ikke er omfattet af reglerne om EU-udbud.

Annonceringspligten betyder, at myndigheder skal annoncere åbent efter leverandører. Loven stiller ikke krav om, at der skal anvendes en bestemt procedure, som ved fx EU-udbud. Der er heller ikke krav om, at annonceringen skal ske i et bestemt medie. En leverandør skal altid udvælges på grundlag af objektive, saglige og ikke-diskriminerende kriterier, og der må ikke ske forskelsbehandling. Derfor er der i annonceringen krav om at oplyse, hvilke kriterier man har valgt at tildele kontrakten efter.

Annonceringspligten har til formål at øge konkurrencen om offentlige indkøb, men uden at der samtidig indføres administrativt tunge procedurekrav.

Der er udarbejdet en pjece med råd og vejledning om annonceringspligt, som kan læses på Konkurrencestyrelsens hjemmeside.

KONKURRENCE- REDEGØRELSE 2007

Konkurrenceredegørelse 2007 indeholder en række anbefalinger til, hvordan konkurrencen i Danmark kan forbedres. De skal sammen med analyserne i redegørelsen skabe debat og gøre det klart, hvor vigtigt det er med en effektiv konkurrence.

Efter offentliggørelsen af Konkurrenceredegørelse 2007 har Konkurrencestyrelsen i samarbejde med ministerier, brancheorganisationer m.v. fulgt op på anbefalingerne.

Konkurrenceintensiteten i Danmark

Analyserne viste, at konkurrencen var forbedret i nogle brancher, men at der fortsat var konkurrenceproblemer i en væsentlig del af økonomien. Konkurrenceudsættelsen af offentlige opgaver var fortsat på et lavt niveau, men udviklingen var samlet set gået i den rigtige retning i de foregående 2 år. 3 ud af 4 kommuner kunne i 2006 tilbyde en privat leverandør af praktisk hjælp på ældreområdet, mens 2 ud af 5 kommuner kunne tilbyde en privat leverandør af personlig pleje.

For at holde fokus på konkurrenceudsættelse i den offentlige sektor blev det annonceret, at:

- Konkurrencestyrelsen vil som et nyt initiativ hvert år frem til 2010 udtage en stikprøve på 5 kommuner for at undersøge kommunernes afregningspriser.

Konkurrencestyrelsen har i efteråret 2007 udvalgt fem kommuner med henblik på at undersøge deres afregningspriser inden for praktisk hjælp og personlig pleje. Kommunerne fordeler sig jævnt på landsdelene. De er bl.a. udvalgt, fordi de har få eller ingen private leverandører, og fordi deres afregningspriser er lave i forhold til andre kommuner.

Afregningspriserne i de fem kommuner vil i løbet af 2008 blive gennemgået grundigt for at undersøge, om de er for lave i forhold til omkostningerne. Skulle det være tilfældet kan afregningspriserne forelægges Konkurrencerådet, som har mulighed for at påbyde kommunen at ændre dem.

Tærskelværdier i fusionskontrollen

Kapitlet viste, at de danske tærskelværdier for, hvornår en fusion er omfattet af fusionskontrol, er høje sammenlignet med andre lande. Ex er tærskelværdien for den samlede omsætning den højeste i EU. Det betyder, at der er risiko for, at der kan ske fusioner med skadelige virkninger for konkurrencen.

Kapitel 3 konkluderede, at der var behov for at stramme de danske fusionskontrolregler og anbefalede:

- At der nedsættes et udvalg, som skal komme med forslag til, hvordan de danske fusionskontrolregler kan ændres, så fusioner, der kan begrænse den effektive konkurrence betydeligt bliver omfattet af fusionskontrol.

Regeringen har i efteråret 2007 nedsat et udvalg, der skal vurdere de danske fusionskontrolregler. Målet er at sikre, at kontrollen i Danmark er ligeså effektiv som i lande, Danmark normalt sammenligner sig med.

Udvalget skal opstille konkrete modeller for ændring af reglerne, således at flere fusioner omfattes af fusionskontrollen. Udvalget skal bl.a.:

- Vurdere fordele og ulemper ved nedsættelse af tærskelværdierne.
- Vurdere fordele og ulemper ved at lade successive opkøb af forskellige små og mindre virksomheder, der falder under omsætningsgrænsen, være omfattet af kontrol.
- Overveje behovet for ændrede anmeldelsesprocedurer.

Arbejdet skal føre frem til en vurdering af, om der er behov for en ændring af fusionsreglerne. Hvis udvalget vurderer, at der er behov for at ændre fusionsreglerne, skal udvalget fremsætte konkrete anbefalinger til, hvordan det kan ske. Udvalget skal færdiggøre sit arbejde inden den 1. oktober 2008.

Konkurrence i post-sektoren

Kapitel 4 konkluderede, at for at få en effektiv konkurrence på postmarkedet, er det nødvendigt, at alle virksomheder inden for postbranchen har lige vilkår. På baggrund af analyserne i kapitlet blev det samtidig skønnet, at det ikke ville være nødvendigt at kompensere Post Danmark særskilt for befordringspligten i de første år efter, at konkurrencen på postmarkedet gives helt fri.

Kapitel 4 anbefalede:

- Nye licensregler, der bygger på lige vilkår mellem alle postoperatører og sikrer, at de alle opfylder minimumskravene til kvalitet og service.
- Lige adgang til postbokse, så alle operatører har adgang til hinandens postbokse på rimelige vilkår fx mht. pris.
- Lige adgang til adresseoplysninger, herunder oplysninger om vedvarende og midlertidige adresseændringer.
- Lige spilleregler for eftersendelse og returpost, så post returneres eller eftersendes uanset, hvilken operatør der har sørget for befordringen.
- En tilpasning af momsreglerne, så de bliver konkurrencedygtige for alle postoperatører. Det kan dog kræve en ændring af EU's momsdirektiv.

Regeringen har nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe om liberalisering af postsektoren. Arbejdsgruppen skal lave et beslutningsgrundlag til regeringen om, hvordan liberaliseringen af postsektoren skal fortsætte.

Analyser og anbefalinger fra Konkurrenceredegørelse 2007 indgår i udvalgsarbejdet. Udvalget skal bl.a. overveje behovet for at sikre postvirksomheder lige adgangsvilkår og lige adgang til postfaciliteter og tjenester.

Arbejdsgruppen er nedsat, fordi Europa-Kommissionen har foreslået en fuld liberalisering af postmarkederne senest i 2011 – det såkaldte postdirektiv.

Brancheforeningers informationsudveksling

Kapitlet gav en guide til de vigtigste kriterier, som en konkret informationsudveksling i en brancheforening ville blive vurderet ud fra i en konkurrencesag. Kapitel 5 indeholdt ingen anbefalinger, men vejledede om rammerne for lovlig informationsudveksling mellem brancheforeninger.

Som opfølgning på kapitlet har Konkurrencestyrelsen igangsat en informationsindsats rettet mod branche-foreninger. I efteråret 2007 er der afholdt en række møder med brancheorganisationer, hvor der er beskrevet hvilke typer af informationsudveksling, der som hovedregel er forbudt, og hvilke der som hovedregel er tilladt eller ligger i en gråzone.

Viden om grænserne for informationsudveksling formidles også gennem Konkurrencestyrelsens nye Konkurrence Hotline.

Engrosmarkedet for naturgas

Kapitlet viste, at engrosmarkedet for naturgas i Danmark er præget af høj markedsconcentration med få aktører og begrænset handelsaktivitet mellem aktørerne. På den baggrund vurderede kapitlet mulighederne for at gøre konkurrenceforholdene endnu bedre.

Kapitel 6 anbefalede:

- Indførelse af auktioner ved kapacitetsallokeringen i Ellund ved den dansk/tyske grænse. Overvejelse af en udbygning af kapaciteten i Ellund.
- En mere hensigtsmæssig kapacitetsudnyttelse i DEUDAN, der respekterer rør-i-rør princippet – fx ved en uafhængig systemoperatør eller en fælles IT-løsning mellem systemoperatørerne, der sikrer optimal udnyttelse af den ledige kapacitet.
- At Energinet.dk og Energitilsynet fortsat understøtter det internationale arbejde med regionalt at sammenkoble markederne og skabe harmoniserede tariffer og vilkår for gashandel og -transport.
- At Energinet.dk arbejder for at etablere interne leveringspunkter (entrypunkter) i det danske transmissionssystem.
- At Energinet.dk som følge af begrænsningerne på det danske marked undersøger muligheden for at sammenkoble det danske og det nordtyske markedsområde på en fælles gasbørs.
- At en eller flere aktører påtager sig at agere market maker ved at forpligtige sig til at stille bud- og udbudspriser.
- På sigt – hvis sørørene skifter funktion til transport af gas mellem markeder og fortsat er en væsentlig adgangsvej for gas til Danmark – en uafhængig ejer af sørørene eller en uafhængig part, der varetager rollen som systemoperatør i sørørene.

En række af anbefalingerne beskriver, hvordan det danske engrosmarked bør indrettes i de kommende år, herunder de overvejelser, som er nødvendige. Flere af anbefalingerne har derfor en mere langsigtet karakter.

Som opfølgning på kapitlet har Energitilsynets sekretariat holdt møder med en række aktører i energisektoren, hvor analysere og anbefalinger i kapitel 6 er blevet drøftet. Det er bl.a. blevet drøftet, hvordan kapaciteten ved Ellund ved den dansk-tyske grænse kan udnyttes bedre og eventuelt udbygges. En af konklusionerne fra drøftelserne er, at en bedre udnyttelse af kapaciteten ved Ellund kræver et tæt samarbejde med de tyske myndigheder på området. Energitilsynet har derfor kontaktet de tyske myndigheder om mulighederne for at effektivisere grænseovergangen Ellund og DEUDAN-forbindelsen.

Der har også været holdt møde med Energinet.dk, som er et offentligt ejet selskab, der driver transmissionssystemet for gas. Selskabet har sammen med Nord Pool etableret en dansk gasbørs i starten af 2008. På sigt er det målet at etablere en gasbørs, der dækker et større geografisk område. Energinet.dk er samtidig i gang med at finde en aktør, som kan agere »market maker«. En »market maker« skal stå for at fastsætte bud- og udbudspriser på børsen.

NY STRATEGI I KONKURRENCESTYRELSEN

Konkurrencestyrelsen udarbejdede i 2007 en ny faglig og organisatorisk strategi. Med den nye strategi vil Konkurrencestyrelsen opnå:

- At styrelsen arbejder og prioriterer ud fra klare og kendte mål.
- At styrelsen løser sine opgaver med ensartet, høj kvalitet.
- At alle i styrelsen kender og anvender samme robuste og effektive arbejdsprocesser.
- At styrelsen fastholder og udvikler sin viden og kompetencer.

Strategien indeholder mange nye initiativer, som Konkurrencestyrelsen er i gang med at implementere. Der er fx udarbejdet et nyt kompetenceudviklingsprogram for medarbejdere i styrelsen. Programmet skal sikre, at alle medarbejdere i styrelsen løbende kompetenceudvikles, og at nye medarbejdere hurtigt tilegner sig den viden og de kompetencer, som de skal bruge i deres arbejde.

For at forbedre Konkurrencestyrelsens arbejdsprocesser og højne kvaliteten er der etableret en lille kvalitets- og rådgivningsenhed (KOR), som bl.a. skal kvalitetssikre sager, der forelægges Konkurrencerådet. Enheden er også ansvarlig for at udvikle styrelsens arbejdsgange og processer.

Den nye strategi tager udgangspunkt i Konkurrencestyrelsens mission og vision samt i de overordnede strategiske målsætninger for styrelsens arbejde, som er aftalt med Økonomi- og Erhvervsministeriet.

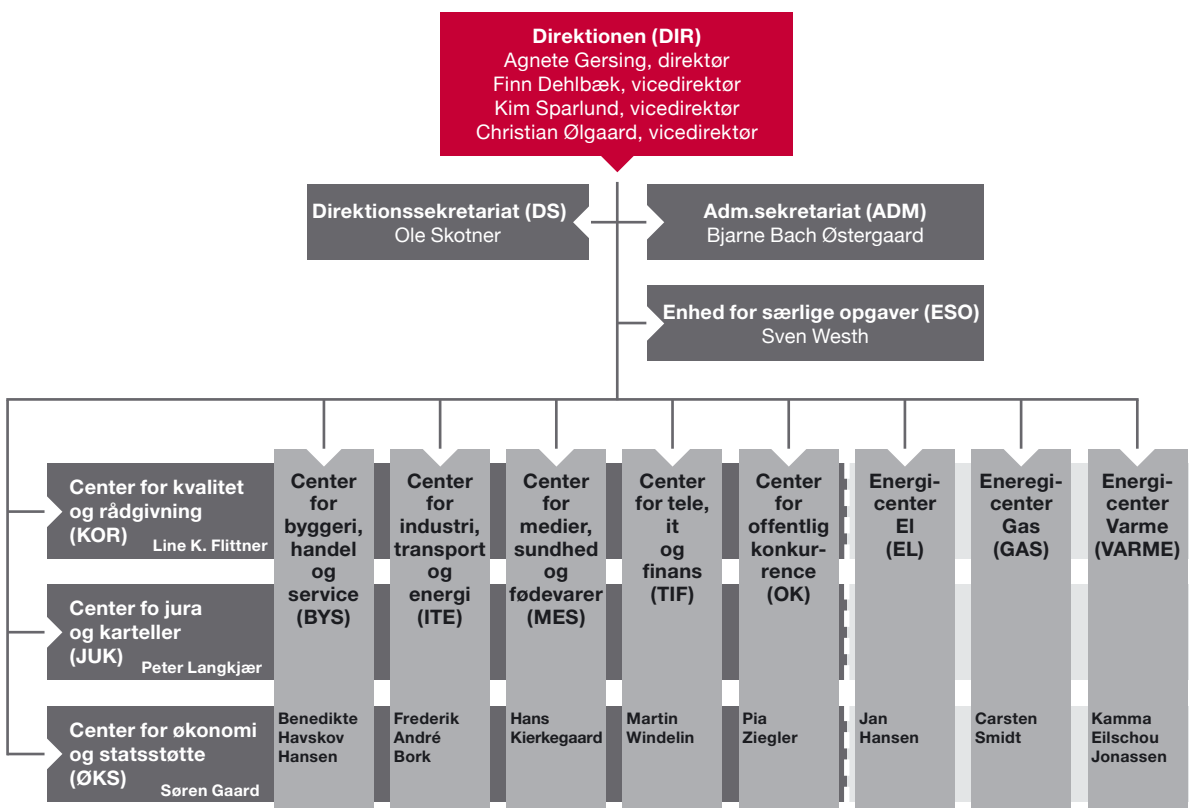
Konkurrencestyrelsen har etableret et overvågningssystem, som skal sikre, at der løbende bliver fulgt op på implementeringen af strategien. Desuden er der udpeget en række indikatorer, som skal måle fremskridtet med implementering af strategien. Der er planlagt en samlet evaluering af strategien i sommeren 2008.

PERSONALE OG ORGANISATION

Konkurrencestyrelsen er organisatorisk opdelt i otte branchecentre, tre tværgående centre en enhed for særlige opgaver samt et direktions- og et administrationssekretariat. De otte branchecentre er opdelt på fem, som beskæftiger sig med konkurrenceområdet, og tre som beskæftiger sig med energiområdet.

Personale

Konkurrencestyrelsen havde 147 ansatte i 2007 målt ved antallet af årsværk. Knap 60 pct. af medarbejderne beskæftigede sig med konkurrenceområdet, mens godt 25 pct. af medarbejderne beskæftigede sig med tilsyn på energiområdet. De resterende medarbejdere beskæftiger sig med administration og direktionsbetjening. Konkurrencestyrelsens direktion består af en direktør og tre vicedirektører.

Antallet af årsværk i styrelsen steg med 3,8 pct. i 2006 og 6 ½ pct. i 2007. Stigningen skyldes, at der er ansat flere medarbejdere på konkurrence- og energiområdet. Styrelsen har bl.a. fået tilført flere ressourcer til det nye leniency-program, til at styrke den offentlige konkurrence og etablering af et nyt statsstøttesekretariat. Der er også tilført ressourcer til Energi-center Varme til regnskabsanalyser i fjernvarmesektoren og oprettelse af elektronisk indberetning.

Antal ansatte fordelt på arbejdsområder (årsværk)

Antal årsværk	2005	2006	2007
Direktion	4	4	4
Konkurrence	78	77	84
- heraf håndhævelse af konkurrenceloven	65	64	69
- heraf offentlig konkurrence, statsstøtte og betalingskort	13	13	15
Energi	31	36	39
Administration og direktionsekretariat	20	21	20
Total	133	138	147

Anm.: Det totale antal årsværk er opgjort af Personalestyrelsen (www.perst.dk). Antallet af årsværk på de faglige områder er skønsmæssigt anslået på baggrund af antallet af medarbejdere ved udgangen af året.

Konkurrencestyrelsen beskæftigede 120 akademiske medarbejdere ultimo 2007, heraf 48 økonomer, 64 jurister og 8 med en anden videregående uddannelse.

Økonomi

Konkurrencestyrelsens arbejde finansieres via en driftsbevilling på finansloven og indtægtsdækket virksomhed. Indtægtsdækket virksomheder vedrører Konkurrencestyrelsens drift af Ankenævnet på Energiområdet, som finansieres af virksomhederne i energisektoren.

Konkurrencestyrelsen anvendte flere midler på sine opgaver i 2007 end i de foregående år. Det afspejler hovedsageligt en stigning i antallet af årsværk i styrelsen fra 2006 til 2007 og dermed øgede lønomkostninger.

Godt 67 pct. af omkostningerne blev anvendt på konkurrenceområdet, 30 pct. af omkostninger blev anvendt på energiområdet, mens de resterende omkostninger blev anvendt til drift af Ankenævnet på Energiområdet.

Omkostninger fordelt på faglige områder

Mio. kr.	2005	2006	2007
Konkurrence	67,0	66,0	72,2
- heraf håndhævelse af konkurrenceloven		56,4	61,2
- heraf offentlig konkurrence, statsstøtte og betalingskort		9,6	11,0
Energi	30,3	31,9	32,8
Indtægtsdækket virksomhed	2,4	2,7	2,5
Samlede udgifter	99,8	100,6	107,5

Anm.: Tabellen anvender regnskabstal. Fordelingen af omkostningerne på konkurrenceområdet mellem håndhævelse af konkurrenceloven og andet er skønsmæssigt anslået på baggrund af anvendte timer.

KONKURRENCESTYRELSENS ARBEJDE I ORD OG TAL

Konkurrence

Konkurrencestyrelsen traf godt 250 afgørelser i sager om håndhævelse af konkurrenceloven i 2007, heraf er 10 afgørelser truffet af Konkurrencerådet. Både antallet af styrelsesafgørelser og rådsafgørelser har været faldende i de senere år. Faldet i antallet af afgørelser afspejler bl.a., at sagerne generelt er blevet mere kompliceret og tager længere tid at undersøge.

Afgørelser i sager om håndhævelse af konkurrenceloven

Antal	2005	2006	2007
Rådsafgørelser	23	15	10
§ 2, stk. 5 – henvendelser ¹	3	3	2
Styrelsesafgørelser	306	313	240
Afsluttede sager, i alt	332	331	252

1) Henvendelser til relevant minister i sager, hvor Konkurrencerådet finder, at en offentlig regulering eller en støtteordning kan have skadelige virkninger for konkurrencen eller i øvrigt kan hindre en effektiv samfundsmæssig ressourceanvendelse. Tallet inkluderer også § 2, stk. 5-lignende henvendelser.

Anm.: Tallene er ikke sammenlignelige med opgørelsen i »Annual Report 2006«, da opgørelsesmetoden er ændret.

Sagsbehandlingstiden for styrelsessager om håndhævelse af konkurrenceloven var i gennemsnit godt 4 måneder¹. Sagsbehandlingstiden for rådsager var i gennemsnit 13 måneder. Den længere sagsbehandlingstid for rådssager afspejler, at rådssager generelt er større sager af principiel karakter. Sagsbehandlingstiden er blevet kortere for rådssager og længere for styrelsessager i de sidste tre år.

Konkurrenceankenævnet har afgjort 10 sager i 2007. Det omfatter materielle afgørelser og såkaldte formalitetsafgørelser – det vil sige delafgørelser om fx oplysninger fra en sag må offentliggøres. Ankenævnet gav medhold i 6 sager i 2007, mens der ikke blev givet medhold i 4 sager.

1) Sagsbehandlingstiden er opgjort for de sager, hvor Konkurrencestyrelsen har modtaget en anmeldelse eller lignende.

Konkurrenceankenævnets afgørelser

Antal	2005	2006	2007
Rådsafgørelser			
- ikke medhold	2	1	3
- delvist medhold	0	3	0
- fuldt medhold	5	4	1
- hævet medhold	0	1	0
Styrelsesafgørelser			
- ikke medhold	0	2	1
- delvist medhold	0	0	0
- fuldt medhold	2	3	5
- hævet medhold	0	0	0
Antal sager i alt	9	14	10
Omstødelsesprocent, samlet	22	21	40

Anm.: Omstødelsesprocenten er opgjort som antallet af styrelses- og rådsafgørelser, hvor der ikke er opnået medhold i forhold til det samlede antal sager.

Konkurrencestyrelsen har behandlet 51 klagesager på udbudsområdet og afgivet vejledende udtalelse i 72 sager. Konkurrencestyrelsen kan ikke træffe afgørelser i udbudssager, men behandler sager med henblik på, at styrelsen på baggrund af en uformel konfliktløsning kan henstille til udbyderen, at der rettes op på eventuelle fejl, der måtte være begået i udbudsprocessen. Styrelsen har mulighed for at indbringe klagen for Klagenævnet for Udbud.

Behandlede udbudssager

Antal	2005	2006	2007
Klagesager	38	42	51
Skriftlig vejledning	162	104	73
Antal sager i alt	200	146	124

Anm.: Tallene er ikke sammenlignelige med opgørelsen i »Annual Report 2006«, da opgørelsesmetoden er ændret. Antallet af vejledninger inkluderer ikke vejledning i forbindelse med telefoniske henvendelser.

Det høje antal vejledninger i 2005 afspejler et ekstraordinært stort behov for vejledning i forbindelse med, at de nye udbudsdirektiver trådte i kraft den 1. januar 2005. Samtidig er telefonisk vejledning blevet opprioriteret i de senere år på bekostning af skriftlig vejledning, da det muliggør, at flere kan få vejledning med de samme ressourcer. I stedet har Konkurrencestyrelsen udarbejdet en generel skriftlig vejledning til udbudsreglerne, som tackler mange spørgsmål.

Sagsbehandlingstiden for klagesager var i 2007 i gennemsnit knap 4 måneder og i gennemsnit knap 2 måneder for vejledende udtalelser.

Konkurrencestyrelsen har behandlet ca. 75 statsstøttesager for en bred vifte af ministerier. 10 af sagerne har været behandlet i regeringens Statsstøtteudvalg. Konkurrencestyrelsens rådgivning er stort set blevet fulgt i alle sager.

Energi

Der blev truffet afgørelse i 962 energisager i 2007. Heraf blev 23 afgørelser truffet af Energitilsynet. Siden 1995 har det samlede antal afgørelser været stigende, men færre afgørelser er blevet truffet af Energitilsynet.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for energitilsynssager i 2007 var på 5,3 måneder. For sekretariatssager var sagsbehandlingstiden 3,2 måneder.

Udviklingen i afgørelser og sagsbehandlingstider afspejler en tendens til, at Energitilsynet i stigende omfang koncentrerer sig om store principielle sager, mens de konkrete sager i større omfang afgøres af sekretariatet.

Afgørelser på energiområdet

Antal	2005	2006	2007
Energitilsynet (beslutning)	54	41	23
Sekretariatet	743	836	939
Afsluttede sager	797	877	962
Energitilsynet (sager til orientering)	21	17	10

Energiklagenævnet afgjorde 34 sager i 2007. Det er mere end dobbelt så mange sager som i 2004 og 2005. Ankenævnet stadfæstede 21 afgørelser i Energitilsynet, mens 13 afgørelser blev enten ophævet, ændret eller hjemvist. Nævnet behandlede også en række sager, hvor der ikke blev truffet afgørelse eller, hvor klagen blev afvist.

Sager behandlet i Energiklagenævnet

Antal	2005	2006	2007
Stadfæstet	11	14	21
Ophævet mv.	6	4	13
Afvist af klagenævnet	4	3	7
Afgjort af klagenævnet	21	21	41
Afsluttet uden afgørelse	2	1	12
Omstødsprocent	35	22	38

Anm.: Omstødsprocenten er opgjort som antallet af sager, som er ophævet mv., i forhold til sager afgjort af klagenævnet fratrukket afviste klager.

Ankenævnet på energiområdet

Ankenævnet på energiområdet har i 2007 behandlet 195 sager. Der er truffet afgørelse i 65 sager. I de resterende sager er der indgået forlig mellem parterne, nævnet har henvist sagen til fx Energitilsynet m.m.

Ankenævnet har behandlet sager, som vedrører både el-, gas- og fjernvarmeområdet. I 2007 vedrørte dog næsten tre ud af fire afgørelser truffet i ankenævnet klager på elområdet.

Sager behandlet i Ankenævnet på energiområdet

Antal	2005	2006	2007
Afsluttede sager	158	238	195
Heraf afgørelser truffet i ankenævnet	65	128	65

Brugertilfredshed

Konkurrencestyrelsen laver hvert år en undersøgelse af tilfredsheden med styrelsens arbejde blandt virksomheder, advokater og myndigheder, som har fået behandlet en sag i styrelsen. Deltagerne bliver bedt om at angive graden af tilfredshed med en række elementer i styrelsens sagsbehandling, fx styrelsens juridiske og økonomiske kompetencer, sagsbehandlingstid, breves forståelighed m.m. Den gennemsnitlige tilfredshed har ligget stabilt på ca. 77 pct. i en årrække².

Tilfredsheden med styrelsens »imødekommenhed«, »muligheden for at komme i kontakt med styrelsen« og »serviceniveau« er generelt høj. Brugere er mindre tilfredse med styrelsens »sagsbehandlingstid«, »sagernes udfald« og »information under sagen«. Vurderingerne har ligget ret konstant i de sidste 3 år.

Brugertilfredshedsundersøgelse på udvalgte områder

Pct.	2005	2006	2007
Sagsbehandlingstid	64	60	65
Begrundelse for afgørelsen	71	71	74
Information under sagen til Dem	78	72	67
Komme i telefonisk kontakt	89	87	86
Ringe tilbage	93	91	89
Serviceniveauet generelt	87	88	89
Breves forståelighed	90	85	88
Juridisk kompetence	81	81	80
Økonomisk kompetence	73	76	76
Branchekendskab	62	62	67
Forklare loven/regler – evne til	81	83	83
Fremstille sagens faktuelle oplysninger	75	80	77
Imødekommenhed mht. møder	86	90	87
Indsats for at forbedre konkurrencen	61	68	67
Sagens udfald	65	64	65
I alt (gennemsnit af alle svar)*	76	77	77

Den gennemsnitlige brugertilfredshed på konkurrenceområdet lå på 79 pct. i 2007. Tilfredsheden med styrelsens juridiske og økonomiske kompetencer på konkurrenceområdet lå over 80 pct.

² Den gennemsnitlige tilfredshed er målt som gennemsnittet af andelen af »positive« eller »meget positive« besvarelser for de enkelte spørgsmål.

Den gennemsnitlige brugertilfredshed på energiområdet lå i 2007 på 72 pct. Tilfredsheden med de juridiske og økonomiske kompetencer på energiområdet lå på knap 70 pct. Tilfredsheden på udbudsområdet er overordnet set på niveau med konkurrenceområdet. Tilfredsheden med de juridiske kompetencer lå på 83 pct., mens tilfredsheden med de økonomiske kompetencer lå på 50 pct.

Tilfredsheden er generelt størst på statsstøtteområdet. Besvarelserne på dette område skal dog ses i lyset af, at Konkurrencestyrelsen på statsstøtteområdet leverer rådgivning til andre ministerier og styrelser.

Brugertilfredshed på faglige områder, 2007

Pct.	Konkurrence	Udbud	Statsstøtte	Energi	I alt
Gennemsnitlig tilfredshed	79	77	98	72	77
Udvalgte områder					
- Juridiske kompetencer	83	83	100	68	80
- Økonomiske kompetencer	82	50	100	69	76
- Branchekendskab	68	-	-	64	67
- Sagsbehandlingstid	71	77	100	39	65

APPENDIKS

OM KONKURRENCERÅDET

Konkurrencerådet har ansvaret for den overordnede administration af konkurrenceloven. Rådet træffer afgørelser i større sager, samt sager der kan have principiel betydning og danne præcedens i andre sager.

Konkurrencerådet består af en formand og 17 medlemmer, som udpeges af økonomi- og erhvervsministeren på baggrund af deres personlige og faglige kvalifikationer. Rådet skal omfatte et alsidigt kendskab til offentlig og privat erhvervsvirksomhed, herunder juridiske, økonomiske, finansielle og forbrugermæssige forhold. Medlemmerne skal i deres virke fungere uafhængigt og udføre deres hverv upartisk og med omhu. I sit arbejde er rådet uafhængigt af økonomi- og erhvervsministeren.

Konkurrencestyrelsen er sekretariat for Konkurrencerådet. Styrelsen laver sagsoplæg og indstillinger til rådsmøderne og varetager den daglige sagsbehandling. Styrelsen kan træffe afgørelser på rådets vegne i sager, som ikke forelægges Rådet.

Medlemmer af Konkurrencerådet: Professor Jan Schans Christensen (formand), professor Christian Schultz (næstformand), professor Niels Blomgren-Hansen, professor Birgitte Sloth, professor Bo Sandemann Rasmussen, professor (mso) Ulla Neergaard, lektor Caroline Heide-Jørgensen, direktør Jens Kampmann, viceadm. direktør Anne-Grethe Foss, kontorchef Peter Vesterdorf, direktør Flemming Preisler, direktør Katia K. Østergaard, vicedirektør Claus Søgaard-Richter, kontorchef Vibeke Vinten, underdirektør Tine Roed, cand.scient.pol. Grit Munk, økonom Frithiof Hagen og vicedirektør Klaus Willerslev-Olsen.

Suppleanter til Konkurrencerådet: Professor Thomas Rønne, advokat Oluf Engel, direktør Mogens Hansen, advokat Sven Petersen, sekretariatsleder Anne Arhning, juridisk chefkonsulent, Dario Silic, chefjurist Henrik Schultz, direktør Rasmus Kjeldahl, vicedirektør Carsten Andersen og erhvervspolitisk konsulent Anne Grete Hartwell (barsel).

OM ENERGITILSYNET

Energitilsynet er en uafhængig myndighed, som fører tilsyn med monopolselskaberne i den danske energisektor: Elektricitet, naturgas og fjernvarme. Tilsynet behandler og afgør principielle sager på energiområdet.

Tilsynet består af syv medlemmer, der er udpeget af klima- og energiministeren. Energitilsynets medlemmer repræsenterer sagkundskab inden for jura, økonomi, teknik og miljø samt erhvervs- og forbrugerforhold. Tilsynet er uafhængigt af ministeren, sektorinteresser og andre myndigheder.

Konkurrencestyrelsens energienheder leverer sekretariatsbistand til Energitilsynet. Sekretariatet laver sagsoplæg og indstillinger til møderne i tilsynet og varetager den daglige sagsbehandling. Sekretariatet for energitilsynet kan på tilsynets vegne træffe afgørelse i sager, hvor Energitilsynet har fastlagt en praksis.

Medlemmer af Energitilsynet: direktør Uffe Bundgaard-Jørgensen (formand), adm. direktør Jacob Erik Holmblad (næstformand), driftsleder Jens Roesgaard, direktør Anders Larsen, direktør Jens Sejer Larsen, direktør Lone Johnsen og professor Ulla Neergaard.

Suppleanter til Energitilsynet: direktør Mogens Arndt og direktør Torben Riber.

